

Etnisitet i afrikansk historie

Nasjonsemner i det før-koloniale Afrika:
Asante

Basil Davidson og kritikk

Etnistet og forskningstradisjoner

Asante

- Regnskogsområdet i Gullkysten (Ghana)
- Befolkning: akan
- Gullproduksjon og handel
- Småkongedømmer på 1600-tallet
- 1700: Asante ekspanderer og konsolideres
- Presten Okomfo Anokye presenterer en samlende dannelsesmyte med en hellig gulltrone

De gamle førkoloniale afrikanske samfunnene

Ættesamfunnet – en modell

Særemnet Etnisitet, nasjonalisme,
nasjonalstat i Afrika, HIS 1300 Våren
2009

Ættesamfunn – en modell

- Akefalt samfunn
 - Uten overhode
 - Løst forbundne ætter
- Kollektivistisk
 - Individ kan ikke eksistere
 - Rite de passages
- Økonomi
 - Moralsk økonomi
 - Ostentatorisk økonomi

Ættesamfunn - en modell

- Sakrale samfunn

Skapergud

Fruktbarhetskultus

Forfedrekultus

Religiøse årsaksforklaringer

Natur er hellig: jord, vann, jern, gull

Jordprest: rituell kontroll med jorda

Ingen privat eiendomsrett til jord

Ættesamfunn – en modell

■ Totalitære samfunn

- Ikke skille mellom offentlig og privat sfære
- Ikke skille mellom religiøs sfære og ikke-religiøse sfærer
- Ikke-materialistisk
- Konservativt

De gamle før-koloniale afrikanske samfunnene - statsdannelsesprosesser

- Sakralkonge

mana: overnaturlig kraft

- Kontrapunktisk øvrighet

dualistisk maktfordeling mellom de som har religiøs kontroll og de som erobrer

Asante - modernisering

- Gulltronen blir symbol på ”nasjonalmyte” og på ”nasjonal” religion som aksepteres av alle ættene
- Gulltronen overordnes ættenes lojalitet til ætteoverhodene og lokale religioner.
- ”Nasjonalmyten” muliggjør oppbygging av et byråkrati på tvers av ættetilhørigheten.
- Handelsaktivitet og ekspansjon sørover
- Slutten av 1800-tallet: intern press og eksternt press.

Basil Davidson:

- Afrika hadde før-koloniale nasjonsemner med potensial for selvstendig utvikling.
- Europeisk kolonisering og europeisk nasjonsmodell hindret utvikling av selvstendige nasjoner med lokal forankring og legitimitet i befolkningen.

Noen innvendinger mot Davidson

- Asante var et særtilfelle.
- Det før-koloniale Afrika hadde et stort politisk mangfold.
- Manglende vektlegging av økonomiske faktorer i analysen. Vanskelig å få til en selvstendig moderne økonomisk utvikling.
- Nasjonsmodellen - en tvangstrøye?

Etnisitet og forskningstradisjoner

■ Konstruktivister (formalister)

- Etnisitet er en sosial identitet konstruert under gitte, spesifikke historiske og politiske forhold.
- Etnisitet er ikke noe naturgitt eller uavhengig av historisk kontekster
- Etnisitet eksisterer bare i flertall, i relasjonen ”oss” og ”de andre”.
- Etnisitet oppstår ved konstruksjon av sosiale bånd, i forhold mellom oss og dem.
- Etnisitet er subjektivt manipulerbart, åpent og fleksibelt.

■ Essensialistene (primordialistene)

- Opphavstilnærming
- Etnisitet er knyttet til nedarvede sosiale bånd: opphavsbånd, følelsen av en gitt felles historie, felles kultur og språk.
- Etnisitet er en grunnleggende gruppe-identitet som alle mennesker arver ved fødselen.